

Å kunne lese

1.trinn

Eleven

Lesemotivasjon

- ser i bøker (alene og med andre)
- låner lesestoff fra biblioteket
- velger å lese

Lese faser

før	Snakker om det som skal leses Ser på bilder Forteller om opplevelser og det en kan fra før
under	Gjetter på hva som skjer videre Tenker høyt Spør når en lur på noe
etter	Snakker om det som er lest Forteller hvordan det er å lese Skriver, tegner, lager tankekart eller lignende om teksten

Lese forståelse

- trener på ulike lesestrategier
- leter i teksten
- bruker bildene
- lager egne spørsmål til teksten
- forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

- leker med og snakker om ord
- leter etter nøkkelord
- spør andre når en ikke forstår

Eleven på 1.trinn

- leker med rimer og rytme
- finner første, midtre og siste lyd i ord
- trekker bokstavlyder sammen til ord
- kjenner igjen, sier og skriver alle bokstaver og lyder
- leser og skriver noen lydrette ord
- leser og skriver enkle setninger med og uten lyd støtte
- leser og skriver enkle tekster på papir og skjerm

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
Lese krok med bildebøker, lettlestbøker, tegneserier o.l.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkreter o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESINGUNDER
LESINGETTER
LESING

Skape nysgjerrighet

fortelle, utforske, leke, sanse, åpne spørsmål

Snakke om formål

Hente frem forkunnskaper
klassesamtale, tankekart e.l.

Gi et tydelig og spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

Variere former for lesing

korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjekk forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

Se tilbake på formål

Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:

innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

2.trinn

Eleven

Lesemotivasjon

- ser i bøker (alene og med andre)
- låner lesestoff fra biblioteket
- velger å lese

Lesefaser

før	Snakker om det som skal leses Ser på bilder Forteller om opplevelser og det en kan fra før
under	Gjetter på hva som skjer videre Tenker høyt Spør når en lur på noe
etter	Snakker om det som er lest Forteller hvordan det er å lese Skriver, tegner, lager tankekart eller lignende om teksten

Leseforståelse

- trener på ulike lesestrategier
- leter i teksten
- bruker bildene
- lager egne spørsmål til teksten
- forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

- leker med og snakker om ord
- leter etter nøkkelord
- spør andre når en ikke forstår

Eleven
på
2.trinn

- forstår det alfabetiske prinsippet (lyd-bokstavkopling)
- kjenner igjen, sier og skriver alle lyder og bokstaver
- leser og skriver lydrette ord
- kjenner igjen ordbilder til vanlige ikke-lydrette ord
- lyderer lengre ord, prøver å lese dem ord på egen hånd
- leser og skriver enkle setninger med og uten lyd støtte
- leser og skriver enkle tekster på papir og skjerm

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
Lesebrosjyre med bildebøker, lettlestbøker, tegneserier o.l.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkreter o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESINGUNDER
LESINGETTER
LESING

Skape nysgjerrighet

fortelle, utforske, leke, sanse, åpne spørsmål

Snakke om formål

Hente frem forkunnskaper
klassesamtale, tankekart e.l.

Gi et tydelig og spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

Variere former for lesing

korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjekk forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
avkodning, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

Se tilbake på formål

Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:

innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:

f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

3.trinn

Eleven

- Lesemotivasjon**
- velger å lese
  - forteller andre om leseopplevelser
  - slapper av med lesing

Lesefaser

før	Snakker om hvordan og hvorfor vi skal lese
	Ser over teksten og gjetter på innholdet
	Forteller om opplevelser og det en kan fra før
under	Stopper og sjekker om en forstår
	Benytter ulike lesestrategier
	Spør når en lur på noe
etter	Peker på kjennetegn for ulike fagtekster
	Skriver, tegner, lager tankekart eller lignende om teksten
	Forteller hvordan det var å lese

Leseforståelse

- trener på ulike lesestrategier
- tenker etter om ulike kilder og tekster er til å stole på
- oppsummerer og trekker ut det viktigste fra teksten
- snakker om hva vi får vite uten at det står direkte
- forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

- forklarer hvordan ord er bygd opp og hva ord betyr
- leter etter fagord og prøver dem ut i nye setninger
- spør andre når en ikke forstår

Eleven
på
3.trinn

- leser tilpassede tekster flytende og med passe tempo
- har automatisert høyfrekvente ord
- finner ro med lesing og kan lese en stund
- leser både stille og høyt for seg selv
- velger etterhvert bøker med mer tekst og færre bilder

Læreren

Skaper et miljø for lesing

- Høytlesing og biblioteksbesøk
- Lag en plan for faste tider for lesestimulering.
- Velg gode tekster som elevene skal lese
- Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå
- Klasserommet har synlig og variert lesestoff
- Lesekrok med bildebøker, lettlestbøker, tegneserier o.l.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkreter o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESING

Skape nysgjerrighet

fortelle, utforske, leke, sanse, åpne spørsmål

Snakke om formål

Se over teksten sammen
klassemøte, tankekart, bilder, bildetekster, overskrifter.

Gi et tydelig og spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

UNDER
LESING

Variere former for lesing

korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjekk forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

ETTER
LESING

Se tilbake på formål

Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:
innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

4.trinn

Eleven

Lesemotivasjon

- velger bøker ut fra egne interesser og leseferdigheter
- forteller andre om leseopplevelser
- slapper av med lesing

Lesefaser

før	Snakker om formål og lesestrategier Ser over teksten og tenker over innholdet Forteller om opplevelser og det en kan om teamet
under	Stopper og sjekker om en forstår Tilpasser og veksler mellom lesestrategier når det er nødvendig Spør når en lurer på noe
etter	Peker på kjennetegn for ulike fagtekster Snakker, skriver, tegner og stiller spørsmål til teksten Forteller hvordan det var å lese teksten

Leseforståelse

- trener på ulike lesestrategier
- leter i teksten
- bruker bildene
- lager egne spørsmål til teksten
- forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

- leker med og snakker om ord
- leter etter nøkkelord
- spør andre når en ikke forstår

Eleven
på
4.trinn

- har egnede strategier for å lese lange og ukjente ord
- tilpasser lesefart til formål og teksttype
- varierer stemmebruk og setningsmelodi
- velger egnede lesestrategier i møte med ulike typer tekster

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
Lesebrosjyre med bildebøker, lettlestbøker, tegneserier o.l.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkreter o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESING

Skape nysgjerrighet

fortelle, utforske, leke, sanse, åpne spørsmål

Snakke om formål

Se over teksten sammen
klassemøte, tankekart, bilder, bildetekster, overskrifter, ingress

Gi et tydelig og spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

UNDER
LESING

Variere former for lesing

korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjekk forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

ETTER
LESING

Se tilbake på formål

Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:
innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

5.trinn

Eleven

- Lesemotivasjon**
- finner tekster for å få svar på det en er nysgjerrig på.
  - leser ofte, har lyst til å lese og finner ro med lesing.
  - forteller andre om sine leseopplevelser

Lesefaser

før	Snakker om formål og lesestrategier
	Ser over teksten og tenker over innholdet
	Henter frem kunnskap og opplevelser om tema
under	Stopper og sjekker om en forstår
	Tilpasser og veksler mellom lesestrategier når det er nødvendig
	Stiller spørsmål og tenker videre
etter	Peker på kjennetegn og sammenligner ulike fagtekster
	Snakker, skriver, tegner og stiller spørsmål til teksten
	Forteller hvordan det var å lese teksten

- Leseforståelse**
- velger og bruker ulike lesestrategier
  - diskuterer hvorvidt man kan stole på ulike kilder og tekster
  - oppsummerer og organiserer innholdet i tekster
  - navigerer mellom bilde, graf, tabell osv.
  - reflekterer over hva vi får vite uten at det står direkte
  - vurderer hvordan ulike informasjon i teksten henger sammen
  - forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

- finner nøkkelord, forklarer dem og bruker dem i nye setninger
- forklarer hvordan ord er bygd opp og hva ord betyr
- spør andre eller bruker ordbok for ord en ikke forstår

Eleven
på
5.trinn

- bruker lesestrategier tilpasset formålet med lesingen
- tilpasser lesefart til formål og teksttype
- henter ut informasjon fra tekster

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
Lesebrosjyre med bildebøker, lettlestbøker, tegneserier o.l.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkrete o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESING

Skape nysgjerrighet

fortelle, utforske, leke, sanse, åpne spørsmål

Snakke om formål

Hente frem forkunnskaper
klasesamtale, tankekart, bilder, bildetekster, overskrifter, ingress

Gi et tydelig å spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

UNDER
LESING

Variere former for lesing

korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjekk forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

ETTER
LESING

Se tilbake på formål
Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:
innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

6.trinn

Eleven

Lesemotivasjon – finner tekster for å få svar på det en er nysgjerrig på
 – leser ofte, har lyst til å lese og finner ro med lesing
 – deler leseopplevelser med andre

Lesefaser

før	Snakker om formål og lesestrategier
	Ser over teksten og tenker over innholdet
	Henter frem kunnskap og opplevelser om tema
under	Stopper og sjekker om en forstår
	Tilpasser og veksler mellom lesestrategier når det er nødvendig
	Stiller spørsmål og tenker videre
etter	Peker på kjennetegn og sammenligner ulike fagtekster
	Reflekterer, skriver, tegner og stiller spørsmål til teksten
	Forteller hvordan det var å lese teksten

Leseforståelse – velger og bruker ulike lesestrategier
 – vurderer hvorvidt man kan stole på ulike kilder og tekster
 – oppsummerer og organiserer innholdet i tekster
 – navigerer mellom bilde, graf, tabell osv.
 – diskuterer over hva vi får vite uten at det står direkte
 – vurderer hvordan ulike informasjon i teksten henger sammen
 – forteller om tanker og følelser til det en har lest

Ord og begreper

– finner nøkkelord, forklarer dem og bruker dem i nye setninger
 – forklarer hvordan ord er bygd opp og hva ord betyr
 – spør andre eller bruker ordbok for ord en ikke forstår

- Eleven på 6.trinn
- bruker lesestrategier tilpasset formålet med lesingen
  - tilpasser lesefart til formål og teksttype
  - henter ut viktig/relevant informasjon fra tekster

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
 Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
 Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
 Lesekrok med interessant og aldersadekvat lesestoff.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet?
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkrete o.l.
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
LESING

Skape nysgjerrighet
 fortelle, samtale, utforske, åpne spørsmål

Snakke om formål

Hente frem forkunnskaper
 klassesamtale, tankekart, bilder, bildetekster, overskrifter, ingress

Gi et tydelig å spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
 gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

UNDER
LESING

Variere former for lesing
 korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjette forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
 avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

ETTER
LESING

Se tilbake på formål
Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:
 innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
 f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid

Å kunne lese

7.trinn

Eleven

Lesemotivasjon – finner tekster for å få svar på det en er nysgjerrig på
 – leser ofte, har lyst til å lese og finner ro med lesing
 – deler leseopplevelser med andre

Lesefaser

før	Snakker om formål og lesestrategier
	Ser over teksten og tenker over innholdet
	Henter frem kunnskap og opplevelser om tema
under	Stopper og sjekker om en forstår
	Tilpasser og veksler mellom lesestrategier når det er nødvendig
	Stiller spørsmål og tenker videre
etter	Peker på kjennetegn og sammenligner ulike fagtekster
	Reflekterer, skriver, tegner og stiller spørsmål til teksten
	Forteller hvordan det var å lese teksten

Leseforståelse

– velger og bruker ulike lesestrategier
 – leser kritisk og vurderer påliteligheten ved tekster og kilder
 – forstår, setter sammen og vurderer flere opplysninger
 – navigerer mellom bilde, graf, tabell osv.
 – oppsummerer/organiserer innholdet og trekker ut det viktigste
 – leser mellom linjene: hva får vi vite uten at det står direkte?
 – knytter innholdet til eget liv og verden rundt seg

Ord og begreper

– finner nøkkelord, forklarer dem og bruker dem i nye setninger
 – forklarer hvordan ord er bygd opp og hva ord betyr
 – spør andre eller bruker ordbok for ord en ikke forstår

Eleven
 på
 7.trinn

- bruker lesestrategier tilpasset formålet med lesingen
- tilpasser lesefart til formål og teksttype
- henter ut viktig/relevant informasjon fra tekster

Læreren

Skaper et miljø for lesing

Høytlesing og biblioteksbesøk
 Lag en plan for faste tider for lesestimulering.

Velg gode tekster som elevene skal lese
 Relevante, motiverende og autentiske tekster på riktig mestringsnivå

Klasserommet har synlig og variert lesestoff
 Lesekrok med interessant og aldersadekvat lesestoff.

Planlegger

Før du presenterer en tekst for elevene, forbered dette:

- Er teksten relevant, motiverende og på rett nivå?
- Hva er formålet med lesingen med teksten?
- Hvordan aktivere forkunnskaper og skape nysgjerrighet.
- Hvilke ord vil elevene streve med og hvordan undervise dem?
- Skal elevene lese høyt, hver for seg, i grupper, eller skal du lese?
- Hvilke spørsmål skal du stille?
- Forbered visuell støtte, bilder, konkrete o.l.?
- Hvordan bearbeide innholdet?

Modellerer og veileder

FØR
 LESING

Skape nysgjerrighet
 fortelle, samtale, utforske, åpne spørsmål

Snakke om formål

Hente frem forkunnskaper
 klasesamtale, tankekart, bilder, bildetekster, overskrifter, ingress.

Gi et tydelig å spesifikt leseoppdrag

Tilby visuell støtte
 gjenstander, bilder, filmsnutter

Begrepsarbeid

UNDER
 LESING

Variere former for lesing
 korlese, parlese, høytlese, lese i grupper, alene, repetert lesing

Oppsummere

Sjette forståelse og læring med varierte spørsmål

Modellere/støtte/veilede
 avkoding, tolke, reflektere, ordforståelse, lesestrategier

Lesestopp, samtale, undre, tenke sammen

Begrepsarbeid

ETTER
 LESING

Se tilbake på formål
Gjennfortell og oppsummer

Spørsmål og oppgaver som krever tolkning og refleksjon om:
 innhold, form, formål, leseopplevelse, læring

Trekke linjer til andre fag og tema

Skapende arbeid:
 f.eks. tegne, dramatisere, skrive, presentere, lage fortsettelse

Begrepsarbeid